

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Wildové a soudkyně JUDr. Blanky Bendové a JUDr. Vladimíry Čítkové ve věci

- žalobců:
- a) **Ředitelství silnic a dálnic ČR**, IČO 65993390
sídlem Na Pankráci 546/56, 145 05 Praha 4-Nusle
zastoupený advokátem JUDr. Jirím Hartmannem
sídlem Sokolovská 49/5, 186 00 Praha 8
 - b) **Správa železnic, státní organizace**, IČO 70994234
sídlem Dlážděná 1003/7, 110 00 Praha 1 - Nové Město
zastoupená advokátem JUDr. Jindřichem Vítkem, Ph.D.
sídlem Šafaříkova 201/17, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **KÁMEN Zbraslav, a.s.**, IČO 01820460
sídlem Žitavského 1178, 156 00 Praha 5
zastoupený advokátem JUDr. Pavlem Sedláčkem
sídlem Dlouhá 705/16, 110 00 Praha 1

o zaplacení 797 471 118,88 Kč s příslušenstvím a 240 000 000 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobců i žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 1. června 2022, č. j. 4 C 174/2016-1772

takto:

Rozsudek soudu I. stupně **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně rozhodl, že nárok žalobců a) a b) na náhradu nákladů na odstranění vzniklé škody je co do 10 % po právu.
2. Takto rozhodl o základu věci mezitímním rozsudkem dle § 152 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, dále jen „o. s. ř.“ o žalobě, kterou se žalobci domáhali náhrady škody po žalovaném s tím, že v průběhu noci z 6. 6. na 7. 6. 2013 (cca v 01,00 hod.) došlo na jihovýchodním svahu kóty Kubačka v Ústeckém kraji, okrese Litoměřice, severně od obce Dobkovičky k masivnímu sesuvu o průměrné šířce cca 200 metrů a délce po svahu cca 500 metrů. Sesuv zcela zdevastoval a porušil dálnici D8 v úseku staniční km 56,300 – 56,500, se kterou hospodaří žalobce a). V důsledku sesuvu byly pozastaveny veškeré práce na stavbě dálnice D8 a následně byl žalobce a) nucen začít realizovat nezbytná sanační a zajišťovací opatření, bez kterých by nebylo možno dále pokračovat v realizaci D8. Sesuv dále zničil železniční trať Lovosice – Teplice v úseku Dobkovičky – Radejčín v délce cca 200 metrů v majetku ČR, se kterou hospodaří žalobce b); sesuvem se kolejový svršek posunul o cca 40 metrů. Žalobce a) vyčíslil škodu ve výši 797 471 114,80 Kč (jako náklady na odstranění následků sesuvu a následné sanační práce, z čehož část již uhradil na základě smluv o dílo, část jsou záměry již zahájených výběrových řízení a část spočívá v předpokládaných nákladech nad rámec uvedených nákladů) a žalobce b) ve výši 240 000 000 Kč, což představuje náklady, které by byly nutné k opětovnému vybudování trati stejnou technologií. Žalobci vycházeli ze znaleckého posudku, který nechali vypracovat v rámci zjišťování příčin sesuvu, dle jehož závěrů bylo příčinou sesuvu svahu přetížení hrany svahu deponiemi drtě a kameniva a jeho nasycením srážkovou vodou při anomálních klimatických podmínkách v kamenolomu, který provozuje žalovaný, a sesuv se rozšířil od lomu směrem k dálnici D8.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rezková

3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že sesuv půdy neměl původ v povaze ani činnosti kamenolomu a zásadním faktorem, který vyvolal sesuv půdy, byl nezajištěný zářez Z5 dálnice D8. Tvrdil, že při projektování, provedení a vyhodnocení inženýrsko – geologického průzkumu při výstavbě D8 došlo k hrubému podcenění lokální geotechnické stavby dálnice D8 z hlediska možnosti vzniku sesuvů, investor ani projektant nerealizovali potřebná aktivní opatření proti vzniku sesuvů. Poukázal na to, že žalobce b) si byl aktivity svahu vědom, a to již od roku 2011, kdy došlo k prvnímu defektu železniční tratě, na což reagoval snížením rychlosti vlaku na 10 km/hod. Žalobce a) ignoroval projevy přírody a neprovedl širší průzkum okolí, ač věděl o existenci kamenolomu i železnice. Žalovaný poukázal na to, že těžební činnost v kamenolomu Dobkovičky probíhá po dobu delší než 106 let a až při neuvážené výstavbě dálnice D8 došlo před inkriminovaným sesuvem celkem k 6 dílčím sesuvům. Žalovaný nikdy nebyl ze strany žalobce a) kontaktován, uvědomen či požádán o změnu těžby či přijetí jiného opatření. Uplatnil dále námitku promlčení.
4. Soud I. stupně vycházel z toho, že mezi účastníky bylo nesporné, že v noci z 6. 6. na 7. 6. 2013 došlo na jihovýchodním svahu kóty Kubačka v Ústeckém kraji, v okrese Litoměřice, severně od obce Dobkovičky k masivnímu sesuvu o průměrné šířce cca 200 metrů a délce po svahu cca 500 metrů. Přitom byla zavalena část dálnice D8 a došlo k posunutí železnice.
5. Dále vycházel zejména ze znaleckého posudku Ústavu struktury a mechaniky hornin Akademie věd ČR v. v. i. (dále jen „ÚSMH“), jeho doplňků a výpovědí jeho zpracovatelů, tento posudek se vyjadřoval i ke všem znaleckým posudkům a expertizám předloženým účastníky. Soud I. stupně poukázal na to, že tento znalecký ústav své závěry řádně a logicky zdůvodnil, měl k dispozici všechny posudky a expertizy předložené stranami v průběhu řízení, pro zpracování posudku byli přizváni externí odborníci znalci v oborech inženýrská geologie, geotechnika a hydrogeologie a bylo pracováno i s 3D modely, měl jako jediný k dispozici i měření na inklinometru IND7, k námitkám stran se podrobně vyjádřil.
6. Na základě provedeného dokazování dospěl ke skutkovému závěru, že v noci z 6. 6. na 7. 6. 2013 došlo na jihovýchodním svahu kóty Kubačka v Ústeckém kraji, okresu Litoměřice, severně od obce Dobkovičky k masivnímu sesuvu o průměrné šířce cca 200 metrů a délce po svahu cca 500 metrů. Usnesením vlády ČR ze dne 14. 8. 2013 bylo Ministerstvu dopravy uloženo zajistit zpracování analýzy příčin sesuvu a informovat o tom vládu. Výsledkem plnění tohoto úkolu byla Analýza příčin, kterou zpracovala Akademie věd ČR. K příčinám sesuvu byl před podáním žaloby zpracován též znalecký posudek Vysokého učení technického v Brně, fakulty stavební (dále je „VUT“) ze dne 20. 12. 2014, který určil, že předmětný sesuv byl v příčinné souvislosti s přetížením hrany svahu kamenolomu. Dalším dokazováním vzal za prokázané, že zásadní příčinou sesuvu byly nadměrné srážky, které za stavu odlehčení paty svahu zářezem (dálnice D8) a zatížením horní hrany svahu materiálem (sutí) v horní části svahu, vyvolaly zvýšený tlak na smykové ploše. Zářez dálnice byl proveden v nestabilním prostředí, v němž průběžně docházelo k lokálním sesuvům. Sesuv byl iniciován v zářezu dálnice a směřoval nahoru. Od samého počátku měření na inklinometrickém vrtu IND 7 probíhala nevratná deformace a pohyb na rozvíjející se smykové ploše. O tom, že dané území je porušeno různými typy svahových deformací, bylo v době zahájení stavebních prací na D8 velmi dobře známo, a přesto započaly práce v neošetřeném svahu. Minimálně 3 roky před škodnou událostí se už projevil první známky naznačující svahový pohyb. Zářez neměl být proveden tak, jak byl, navíc nebylo tvrzeno ani doloženo, že by průzkum či projekt stavby reflektoval existenci a činnost lomu, v žádných podkladech nebyla dle RNDr. Stemberka (jednoho ze zpracovatelů posudku ÚSMH) žádná zmínka o lomu. Na základě stavebního povolení ke stavbě dálnice měl investor informovat majitele lomu o zahájení stavební činnosti v prostoru pod lomem, což ovšem neučinil. V rozhodnutí Báňského úřadu o povolení těžby v r. 2001 nebyla žalovanému uložena jakákoli omezení či pokyny pro způsob činnosti lomu v území porušeném svahovými deformacemi a v posudku EIA bylo uvedeno, že voda se dobře vsakuje do propustného podloží a není nutné ukládat jakékoli povinnosti ve vztahu k odvodu vody nebo způsobu těžby. Žalobce a)

měl podklady k tomu, že je zde nestabilní prostředí již dříve, než k sesuvu došlo. Ani v projektové přípravě ani při vlastním provedení stavby včetně vrtu IND 7 žalobce a) nereflektoval existující lom, jeho odval a deponii. Deponie a odvaly se nacházely v chráněném ložiskovém území a dálnice do tohoto ložiskového území zasáhla.

7. Vzhledem k tomu, kdy došlo k sesuvu (červen 2013), aplikoval na uplatněné nároky s odkazem na přechodná ustanovení § 3028 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“) předchozí právní úpravu zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“) a dospěl k závěru o odpovědnosti žalovaného za vzniklou škodu dle § 420a obč. zák., tedy o odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností. Vycházel přitom z toho, že provozní činností je soustavně prováděná činnost, která je organizována právníčkou či fyzickou osobou (podnikatelem) v určitém provozu, která - i když by nebyla vymezena v jejím předmětu činnosti - je součástí jejího provozu a faktické činnosti. Předpokladem odpovědnosti podle § 420a odst. 1 obč. zák. není protiprávní úkon, nýbrž určitá škodná událost, která byla příčinou vzniku škody. Za provozní činnost ve smyslu ust. § 420a odst. 1 obč. zák. se považuje i činnost, která bezprostředně, objektivně a fakticky předchází či navazuje na činnost hlavní. Žalovaný je podnikatelským subjektem, který provozuje svou činnost v oblasti hornictví. Ukládání deponie, odvalu a sutě je činností, která bezprostředně navazuje na činnost hlavní. V daném případě tedy neshledal obecnou odpovědnost dle § 420 obč. zák. Neshledal ani odpovědnost za škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným dle § 432 obč. zák., vycházel přitom z toho, že i když lze provoz kamenolomu považovat za zvláště nebezpečný, podmínkou odpovědnosti je, že škoda má původ právě v nebezpečnosti tohoto provozu, tedy v trhacích pracích, odstřelech apod. V daném případě byla jako příčina vzniku škody tvrzena deponie kameniva na hraně svahu, a ani v řízení nevyšlo najevo, že by škoda byla způsobena nebezpečností provozu žalovaného. Odkázal přitom na související judikaturu.
8. Neshledal důvodnou námitku žalobců, že následky sesuvu svahu jsou důlní škodou podle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) a na jejíž náhradu se občanský zákoník nevztahuje, neboť nebyla způsobena důlní vodou. Poukázal na to, že dle § 40 odst. 1 tohoto zákona jsou důlními vodami všechny podzemní, povrchové a srážkové vody, které vnikly do hlubinných nebo povrchových důlních prostorů bez ohledu na to, zda se tak stalo průsakem nebo gravitací z nadloží, podloží nebo boku nebo prostým vtékáním srážkové vody, a to až do jejich spojení s jinými stálými povrchovými nebo podzemními vodami. Škoda však nebyla způsobena důlní vodou, nýbrž zvýšením hladiny podzemní vody (a to nikoli výlučně). V daném případě došlo k sesuvu části svahu za neobvyklého množství srážek, tedy v důsledku přírodního jevu. Jejich infiltrace do svahu a zejména prostoru lomu vedla ke zvýšení úrovně hladiny podzemní vody, jejíž sledování bylo úkolem stavitele. Úroveň hladiny spodní vody před zahájením stavby dálnice a ani v jejím průběhu nebyla zjišťována a stavitel vycházel z pouhého předpokladu o její úrovni.
9. Soud I. stupně dále vycházel z toho, že odpovědnost z provozní činnosti je objektivní odpovědností provozovatele, při níž jsou dány dva liberační důvody, jejichž prokázáním se může provozovatel částečně nebo úplně odpovědnosti zprostit (liberovat). Vedle škody způsobené neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu je takovým liberačním důvodem škoda způsobená vlastním jednáním poškozeného. V daném případě byly prokázány 2 základní faktory, bez nichž by nedošlo k sesuvu v takové podobě, jak se stalo. Zásadní příčinou byly nadměrné srážky, které za stavu odlehčení paty svahu zářezem vyvolaly zvýšený tlak na smykové ploše. Na vyvolání sesuvu se podílela zvýšená hladina spodní vody. Na úroveň podzemní vody jakožto jednoho z hlavních faktorů, jež způsobily ztrátu stability geomateriálů a sesuv svahu, měla vliv zvýšená infiltrace nadměrných srážek v prostoru lomu. Neobvyklé nadměrné množství srážek bylo neodvratitelnou událostí způsobenou přírodními silami, přírodním jevem (živelnou událostí) bez souvislosti s činností a existencí lomu, srážky neměly původ v provozu lomu a nebyly důsledkem jeho provozní činnosti. Dospěl tak k závěru, že zvýšení hladiny spodní vody bylo neodvratitelnou

událostí, v rozsahu, v jakém se tato skutečnost podílela na vyvolání sesuvu, tak nelze dovodit odpovědnost žalovaného za škodu. Poukázal přitom na to, že i když umístění lomu a jeho plocha měly vliv na zvýšení hladiny podzemní vody, nelze přehlédnout, že sledování úrovně podzemních vod bylo úkolem právě žalobce a) v souvislosti s jeho stavební činností. Žalovaný o stavu podzemních vod či o potřebě preventivního opatření nebyl informován a na průběh stavebních prací při provedení zářezu do svahu neměl žádný vliv. V rozhodnutí Báňského úřadu o povolení těžby v r. 2001 nebyla žalovanému uložena jakákoli omezení či pokyny pro způsob činnosti lomu v území porušeném svahovými deformacemi a v posudku EIA bylo uvedeno, že voda se dobře vsakuje do propustného podloží a nejsou nutné nějaké povinnosti ve vztahu k odvodu vody nebo způsobu těžby. Na druhé straně žalobce a) mohl a měl při své činnosti škodlivému následku, způsobenému především přírodním živlem, včas předejít.

10. Dalším hlavním faktorem (činitelem vyvolávajícím způsobení dané škody) shledal zářez do svahu pro stavbu dálnice. Žalovaný nebyl stavitelem a ani se žádným způsobem na této stavební činnosti nepodílel. V této souvislosti tak považoval jakýkoliv jeho podíl na vzniku škody za vyloučený.
11. Shledal však odpovědnost žalovaného za vliv jeho provozní činnosti na okolí, tedy i za existenci blíže nezjištěného množství sutě, pokud zvýšilo tlak na nestabilní podloží svahu a přispělo ke zvýšení škodlivých následků sesuvu. Deponie, odval i suť z kamenolomu byly součástí jeho provozu, neboť i uskladnění či odsunutí tohoto materiálu spadalo pod jeho provozní činnost, avšak nebyly vyvolávajícím činitelem sesuvu svahu, který vznikl odspodu. Vycházel přitom ze závěru znalců, že vliv zatížení horní hrany svahu suti na vyvolání sesuvu byl minimální. Vliv samotné deponie byl podle znalců nepodstatný a s ohledem na numerické modely neměl na stabilitu svahu velký vliv. Znalci vyloučili možnost přesné kvantifikace jednotlivých faktorů, zároveň však uzavřeli, že mnohem výraznější vliv na stabilitu svahu než deponie, měla suť pod svahem směrem dolů, u níž však nelze rozlišit poměr mezi množstvím suti z důvodu činnosti kamenolomu a mezi přirozenou diluviální suti na povrchu terénu vzniklou během milionů let. Zatížení horní hrany svahu odvalem, suti a deponií lomu sice nevyvolalo sesuv, avšak jednoznačně svou hmotností při sesuvu na stavenišť a na železnici přispěly ke škodlivému výsledku, tedy se podílely na konečném poškození stavby dálnice a na poškození železniční tratě v daném úseku. Uzavřel tedy, že ke škodlivému následku částečně přispěl i provoz kamenolomu. Vycházel přitom z toho, že žalovaný odpovídá jen v tom rozsahu, v jakém je prokázán podíl existence a činnosti lomu na vzniku škody, tedy v tom rozsahu, v jakém je zjištěna příčinná souvislost mezi jeho provozem a vzniklou škodou na straně žalobců. Škodlivý následek – tj. sesutý svah na dálnici a železnici byl způsoben více příčinami - nadměrnými srážkami a nezajištěným zářezem. Samotný provoz lomu by i za daných srážek bez stavebních zásahů a železnice sesuv nezpůsobil. Vliv deponie na stabilitu svahu nebyl významný, žalovaný při provozu kamenolomu neporušil žádné své povinnosti, sesuv se rozvíjel zesponu a zářez byl proveden neodborně v nestabilním podlaží, o čemž měl žalobce a) podklady, a mohl předejít škodě. Žalovaný nebyl povinen průběžně vyčerpávat vodu ani odčerpávat vodu akutně z nadměrných srážek, i tady by musel mít stanovenou povinnost. Naopak z doplnku znaleckého posudku vyplynulo, že povinnost odčerpávat vodu měl žalobce a). Podíl existence provozu lomu na způsobení škody tak soud I. stupně hodnotil především z hlediska podílu materiálu patřícího k provozu lomu, jenž následkem sesuvu svahu zavalil stavenišť dálnice a železniční tratě, v porovnání s celkovým množstvím sesutého svahu. Přestože ani odborným posouzením nebylo určeno přesné množství suti, soud I. stupně dovodil závěr o míře odpovědnosti žalovaného na základě úvahy o rozsahu sesutého materiálu připadajícího na žalovaného v poměru k celkovému množství sesutého svahu dle fotodokumentace ve spise a stanovil míru jeho odpovědnosti za škodu, spočívající v nákladech na odstranění následků sesuvu na poškozeném prostoru, v rozsahu 10 %.
12. Plné zproštění odpovědnosti žalovaného neshledal na místě s tím, že nejde o případ, kdy by škoda byla způsobena výlučně vydatnými srážkami bez podílu ostatních faktorů. Poukázal na to, že

kamenivo z provozu lomu se sesunulo s ostatní hmotou a poškodilo dálnici a železnici, nebyl tak důvod zcela vyloučit nárok žalobců na náhradu nákladů potřebných k uvedení do předešlého stavu.

13. Při posuzování námitky promlčení vycházel z ust. § 100 a § 106 obč. zák., z dvouleté subjektivní a tříleté objektivní promlčecí doby. Objektivní lhůta byla dodržena, když ke škodě došlo 7. 6. 2013 a žaloba byla podána 6. 6. 2016, ohledně subjektivní lhůty poukázal na to, že musí být dána vědomost o okolnostech, z nichž lze dovodit přibližnou výši škody a kdo za ni odpovídá. S ohledem na složitost dané věci vycházel z toho, že vědomost o tom, že existence lomu, jeho provoz a deponie mohly být jednou z příčin vzniku škody, mohli žalobci získat nejdříve v prosinci 2014 na základě posudku VUT. Dospěl tak k závěru, že rovněž subjektivní promlčecí doba před podáním žaloby marně neuplynula, tudíž nárok promlčeným neshledal.
14. Proti tomuto rozsudku podali včasná a přípustná odvolání všichni účastníci.
15. Žalobce a) uplatnil odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. b), d), e) a g) o. s. ř. Nesouhlasil se závěrem soudu I. stupně ohledně 10 % podílu žalovaného na vzniklé škodě. Namítal, že soud I. stupně vycházel z toho, že hlavní příčinou sesuvu byly nadměrné srážky a nezajištěný zářez, kdy konstatoval nedostatky v přípravě stavby dálnice D8, aniž by k tomu provedl dokazování, vycházel pouze z domněnek zpracovatelů posudku. Ani přesvědčivým způsobem nevysvětlil podíl 10 %. Namítal, že bylo prokázáno, že žalovaný porušoval své povinnosti, když zejména nenakládal s důlní vodou v souladu se svými povinnostmi dle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (dále jen „horní zákon“), což mělo za následek zvýšenou infiltraci srážkové vody do prostoru sesuvu v důsledku zvýšené infiltrační kapacity v prostoru kamenolomu. Dále žalovaný zatížil horní hranu sesunutého svahu sutěmi kamenolomu v důsledku vlivu deponie štěrkodrti na úrovni etáže lomu (viz odpověď na otázku č. 1 revizního znaleckého posudku ÚSMH), z čehož vyplývá, že bez činnosti kamenolomu by k sesuvu v roce 2013 nedošlo. Příčinou vzniku důlní škody, k níž došlo v důsledku sesuvu v roce 2013 tak byla činnost žalovaného při dobývání výhradního ložiska, při níž nebyly dostatečným způsobem zohledněny hydrogeologické a hydrologické poměry. Žalovaný tak porušil ust. § 38 horního zákona, povinnost bezodkladně odstraňovat nebezpečné stavy ohrožující zákonem chráněný obecný zájem, zejména bezpečnost a ochranu zdraví při práci, a učinit včas potřebná preventivní a zajišťovací opatření. Žalobce a) tak namítal, že byly naplněny veškeré předpoklady vzniku odpovědnosti žalovaného za důlní škodu dle § 36 a násl. horního zákona. Žádal, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že nárok žalobců je dán v celém rozsahu, případně aby napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
16. V doplnění odvolání žalobce a) namítal, že podíl žalovaného na vzniku škody měl být shledán mnohem vyšší, než 10 %. Poukázal na to, že bylo prokázáno, že žalovaný nenakládal s důlní vodou v souladu se svými povinnostmi dle zákona č. 44/1988 Sb., což mělo za následek zvýšenou infiltraci srážkové vody do prostoru sesuvu, a zatížil horní hranu svahu sutěmi kamenolomu v důsledku vlivu deponie štěrkodrti na úrovni etáže lomu. Tyto skutečnosti soud I. stupně nijak nezohlednil. Vyslovil přesvědčení, že sesuv byl způsoben dvěma příčinami, zejména vlivem srážkové vody, která jednak přetékala z lomu do prostor budoucího sesuvu, čímž zatěžovala místní zeminy, jednak zvýšením hladiny spodní vody, a druhou příčinou byla existence nevidovaného odvalu dosypaného ke hraně spodní lomové etáže, který spolu s méně výrazným vlivem deponie drceného kameniva vytvářel výrazné negativní přetížení oblasti budoucího sesuvu. Nesouhlasil se závěrem soudu I. stupně, že sesuv byl zapříčiněn nevhodnou variantou stavby dálnice, poukázal přitom na řadu dokumentů vypracovaných k posouzení vhodnosti stavby dálnice, které předložil soudu I. stupně, některé z nich byly provedeny jako důkaz, ale soud I. stupně je nijak nezohlednil. Současně bylo předloženo velké množství znaleckých posudků, soud I. stupně vycházel z revizního znaleckého posudku ÚSMH, k dalším znaleckým posudkům nepřihlížel s tím, že revizní posudek měl veškerá odborná posouzení jako podklad. Stejný závěr přitom bylo možno učinit i ohledně posudku znalce prof. Bartáka. Soud I. stupně tak měl zohlednit i další předložené posudky. Poukázal dále na závěry posudku ÚSMH, že na vzniku sesuvu se nejvíce podílela změna

hydrogeologických poměrů, na níž se nejvíce podílel kamenolom, znalci popsali nakládání lomu s vodou tak, že počva lomu byla vyspádovaná tak, že nejnižší místo bylo nad úložištěm šterkodrti, kam voda z lomu vytékala a zároveň do této části byla vyvedena splašková kanalizace. Za další významný faktor znalci označili deponii šterkodrti, jeden ze zpracovatelů posudku RNDr. Mašín výslovně uvedl, že kdyby tam deponie nebyla, k sesuvu v roce 2013 by nedošlo. Tato deponie přitom byla na místě, kde vůbec být neměla. V rozporu s tím soud I. stupně uzavřel, že vliv samotné deponie byl dle znalců nepodstatný. Poukázal dále na závěry doplnění revizního posudku ÚSMH, dle nichž by žalovaný mohl odvrátit hrozící sesuv neukládáním drceného kameniva na hranu svahu a zabráněním nebo zmírněním změn hydrologického a hydrogeologického režimu, způsobených rozšířením lomové těžby, měl zacházet s důlní vodou ve smyslu horního zákona. I v limitním případě nejnižšího vlivu sutí vycházel vliv nezanedbatelný. Nesouhlasil dále se závěrem soudu I. stupně, dle něhož porušování svahu postupovalo od dálničního zářezu směrem vzhůru s tím, že znalec prof. Barták učinil závěr, že porušování svahu začínalo ve střední části pod železničním náspem. Jím popsaný mechanismus vzniku sesuvu byl verifikován pokročilým matematickým modelováním s použitím programu FLAC 8.0. Tímto modelováním bylo potvrzeno, že druhou rozhodující příčinou vzniku sesuvu bylo přetížení svahu neevidovaným odvalem pod hranou lomu spolu s deponií drceného kameniva, zářez dálnice měl nejmenší váhu. Tento znalec uzavřel, že vlivem opakovaného zavodnění svahu vodou z lomu a přetížením horní části svahu materiály z lomu by k sesuvu došlo i v případě, že by dálniční zářez neexistoval. Poukázal přitom na to, že nerizikové odvedení povrchových srážkových vod ze spodní etáže mimo sesuvný svah bylo povinností žalovaného. Jednotlivé příčiny byly kvantifikovány ve znaleckém posudku znalce Bartáka a Píchy takto: 67 % zvodnění svahu, 34 % přetížení odvalem a deponií a 6 % dálniční zářez. Zdůraznil, že progresivní porušování svahu od zářezu směrem k lomu nebylo v revizním posudku ÚSMH doloženo matematickým modelem. Nesouhlasil přitom s tím, že zpracovatelé revizního posudku zhodnotili posudek znalce Bartáka a Píchy tak, že využili program, který vyžaduje perfektní znalost geologických a hydrogeologických poměrů, což údajně tito znalci nemají. Poukázal na to, že pro přípravu vstupů shromáždili všechny potřebné geologické a hydrogeologické podklady. Za hlavní příčinu vzniku důlní škody žalobce a) označil činnost žalovaného při dobývání výhradního ložiska, při níž nebyly zohledněny hydrogeologické a hydrologické poměry; poukázal v této souvislosti na povinnosti žalovaného vyplývající z § 38 horního zákona a zdůraznil, že žádný z odborných subjektů, které se zabývaly realizací zářezu dálnice, nikdy neuváděl, že by kamenolom měl stavbu dálnice ohrožovat, tyto skutečnosti byly detekovány až v rámci průzkumných prací při sanaci sesuvu. V době přípravy stavby dálnice navíc lom nedosahoval zdaleka takové rozlohy jako v době sesuvu. V rámci pokračování hornické činnosti byla zpracována dokumentace EIA, dle níž nebyla potřeba speciální opatření ani v případě přívalových dešťů; toto chybné doporučení ovlivnilo vznik sesuvu v roce 2013. Poukázal dále na to, že k povolení hornické činnosti v daném lomu ve stávajícím rozsahu došlo až v říjnu 2005, v té době však již bylo vydáno územní rozhodnutí pro stavbu dálnice D8, v době vydání územního rozhodnutí byla činnost kamenolomu navíc přerušena. Dálnice D8 byla realizována v souladu s územním rozhodnutím a stavebním povolením, v rámci přípravy stavby byly provedeny všechny potřebné průzkumy, což potvrdil revizní posudek ÚSMH. Než došlo k extrémnímu zavodnění svahu, byly inklinometrem IND 7 monitorovány pouze mělké vodorovné posuny, teprve těsně před sesuvem v roce 2013 došlo k prohloubení smykové plochy. Dle názoru žalobce a) měl naopak lom Dobkovičky zvažovat vliv své existence na vodní poměry v okolí, přitom nakládání s vodou ve svém Plánu otvírky, přípravy a dobývání z července 2005 nijak neřešil, vlivem kamenolomu na okolí se nijak nezabýval. Nesouhlasil ani se závěrem, že to měl být on, kdo měl odčerpávat vodu, ani s tím, že byl zářez dálnice neodborně proveden. Stav podzemních vod sledoval v bezprostředním okolí staveniště, ve svahu měl observační povinnost žalovaný. Nesouhlasil ani s právním posouzením věci, namítal, že žalovaný v daném případě odpovídá dle § 432 obč. zák. za škodu z provozu zvláště nebezpečného, poukázal přitom na to, že jako příklad zvláště nebezpečného provozu komentářová literatura uvádí právě provozy v dolech, hutích a lomech. Poukázal na to, že vzniklá škoda byla způsobena v souvislosti

s provozem lomu, důkazní břemeno ohledně liberačních podmínek přitom leží na žalovaném. Žalovaný přitom na svou obranu nic neuváděl, pouze okolnost, že za celou dobu provozu kamenolomu nedošlo k žádnému sesuvu. Nesouhlasil ani se závěrem soudu I. stupně, že se nejedná o důlní škodu dle § 36 horního zákona, poukázal přitom na povinnost vyplývající z § 38 horního zákona s tím, že žalovaný mohl a měl přijmout dodatečná opatření k zabránění sesuvu půdy. Předpoklady odpovědnosti žalovaného dle § 36 horního zákona byly dle jeho názoru naplněny, daná škoda byla způsobena dobýváním výhradních ložisek žalovaným a odvalovým a výsypkovým hospodářstvím. Poukázal rovněž na vyhlášku č. 26/1989 Sb., která blíže upravuje bezpečnost provozu při hornické činnosti a stanoví pravidla pro odvodňování lomu a povinnost sledovat hydrologické a hydrogeologické poměry podél hranic dobývacího prostoru. Nesouhlasil dále se závěrem soudu I. stupně, že předmětná škoda byla způsobena zvýšením hladiny podzemní vody a nikoliv důlní vodou. Skutečnost, že se jednalo o důlní vody, vyplývala ze znaleckých posudků, odkázal rovněž na definici v § 40 horního zákona. Pokud soud I. stupně vycházel z toho, že neobvyklé nadměrné množství srážek je neodvratitelnou událostí způsobenou přírodními silami, opomněl, že rizikové svedení povrchových srážkových vod z lomu do svahu pod lomem bylo vědomě provedené a bez těchto vod souvisejících s provozní činností žalovaného by k sesuvu nikdy nedošlo.

17. Žalobkyně b) uplatnila odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. c), e) a g) o. s. ř. Vytýkala soudu I. stupně, že věc nesprávně právně posoudil, když odpovědnost žalovaného za škodu posoudil dle § 420a obč. zák. a nikoliv dle § 36 a násl. horního zákona, nesprávně posoudil příčinnou souvislost mezi vnikáním srážkové vody do povrchového důlního díla žalovaného a nejpodstatnější ze všech příčin vzniku škody – vzestupem hladiny podzemní vody. Závěry soudu I. stupně v tomto směru považoval za rozporné, když na jedné straně konstatoval, že zvýšená infiltrace nadměrných srážek v prostoru lomu měla vliv na úroveň podzemní vody jakožto jednoho z hlavních faktorů příčiny sesuvu svahu, dovodil, že umístění lomu a jeho plocha měly vliv na zvýšení hladiny podzemní vody, i že infiltrované srážky se vniknutím do důlního díla staly důlními vodami dle § 40 horního zákona, a přitom současně uzavřel, že škoda nebyla způsobena důlní vodou, nýbrž zvýšením hladiny podzemní vody, za což neshledal žalovaného odpovědným. Soud I. stupně tak nezohlednil právní rozdíl mezi vydatnými dešťovými srážkami, za které nikdo odpovědnost nenesl, a tím, jak těžební organizace v rámci důlního díla nakládá s důlní vodou z těchto srážek, což je naopak povinnost těžební organizace sankcionovaná objektivní odpovědností. Za nesprávný považovala závěr soudu I. stupně, že žalovaný neměl povinnost zajistit odvodnění plochy lomu s tím, že tato povinnost vyplývá přímo z § 59 vyhlášky č. 26/1989 Sb., poukázala dále na to, že žalovaný jako těžební organizace má obecnou povinnost předcházet vzniku nebezpečných stavů dle § 6 odst. 2 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti. Vytýkala dále soudu I. stupně nesprávné závěry z revizního znaleckého posudku, pokud dovodil, že samotný provoz lomu by bez vlivu stavební činnosti žalobce a) sesuv nezpůsobil. Přehlédl přitom související závěr, že ani samotná stavební činnost žalobce a) by bez vlivu lomu sesuv rovněž nezpůsobil. Vytýkala dále soudu I. stupně, že se při hodnocení souvislostí mezi činností lomu a zvýšením hladiny podzemní vody nijak nevypořádal s kategorickým závěrem revizního posudku, který souvislost jasně shledal. Konečně vytýkala soudu I. stupně, že v rozsudku absentuje jakékoliv odůvodnění ohledně nároku žalobkyně b), v čemž spatřovala jeho nepřezkoumatelnost. Za nesprávné považovala již to, že o obou nárocích bylo rozhodnuto jedním výrokem, byť byly nároky uplatněny v režimu samostatného společenství. I když má škoda vzniklá oběma žalobcům obdobný skutkový základ (stejnou příčinu), naplnění liberačních důvodů je třeba u každého ze žalobců posuzovat individuálně. Soud I. stupně se přitom soustředil výlučně na nárok žalobce a). Poukázala přitom na to, že soud I. stupně vzal coby liberační důvod vlastní jednání poškozeného žalobce a), přehlédl přitom, že tento liberační důvod mohl být naplněn pouze u žalobce a), ohledně žalobkyně b) nevyšlo v průběhu dokazování najevo nic, co by přispělo ke vzniku škody. Soud I. stupně tak nedůvodně přičetl k tíži žalobkyně b) jednání žalobce a). Vytýkala dále soudu I. stupně, že nevysvětlil, jak dospěl k závěru o podílu žalovaného na vzniku

škody v rozsahu 10 %. Žádala, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že její nárok je po právu v celém rozsahu.

18. Žalovaný uplatnil odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. b), c), d), e) a g) o. s. ř. Ztotožnil se se závěry soudu I. stupně, že se jednalo o známé a ověřené sesuvné území, že žalobce a) podcenil jak projekt, tak výstavbu dálničního zářezu Z5, neinformoval žalovaného o událostech probíhajících na stavbě, zejména lokálních sesuvech a stavu vody, neprováděl měření spodní vody ani pohybů svahu, ani včas nereagoval na projevy svahu, že škoda nebyla způsobena důlní vodou, že příčinami sesuvu byly nadměrné srážky a nevhodně provedený zářez Z5 dálnice D8 provedený žalobcem a) a že sledování hladiny podzemní vody bylo úkolem stavitele, tj. žalobce a). Namítal však, že tato zjištění však nemohla vést k závěru o jeho až 10 % odpovědnosti za vzniklou škodu. Vytýkal soudu I. stupně, že dostatečně nezohlednil liberační důvody. Poukázal přitom na to, že bylo prokázáno, že příčinami sesuvu byly nadměrné srážky a nevhodný zářez Z5 dálnice D8, žalobce a) nesledoval úroveň podzemní vody a o výstavbě žalovaného neinformoval, ač tak učinit měl, minimálně 3 roky před škodnou událostí se už projevy první známky naznačující svahový pohyb a žalobce a) na ně adekvátně nereagoval a průzkum ani projekt stavby nerefletoval existenci a činnost lomu. V případě nadměrných srážek šlo o neodvratitelnou událost nemající původ v provozu žalovaného a v případě nevhodného zářezu včetně pochybení v průběhu přípravy a provádění stavby si škodu způsobil poškozený žalobce a) vlastním jednáním. Poukázal přitom na závěry revizního znaleckého posudku, dle nichž žalobce a) neprovedl žádná opatření dle požadavků Eurokódu 7, nereagoval na zápisy ve stavebním deníku, jeho postup tak neodpovídal pravidlům pro geotechnické sledování výstavby vyplývající z technického předpisu MD ČR TP76. Žalovaný dále zpochybňoval závěr soudu I. stupně, že by byly naplněny předpoklady odpovědnosti žalovaného za škodu způsobenou provozní činností, poukázal přitom na to, že škoda vznikla jednak v důsledku vyšší moci, jednak v důsledku činnosti žalobce a). Poukázal na zjištění soudu I. stupně, že zatížení horní hrany sutí na svahu pod úrovní etáže lomu přispělo k zatížení horní části svahu; vliv sutí na stabilitu svahu byl zanedbatelný; materiál na svahu pod tím měl vliv větší, avšak bylo obtížné kvantifikovat, jaká část byla způsobena provozem kamenolomu vysypáním sutě a jaká část byla tvořena přirozenými diluviálními sutěmi, které se tam vytvořily během milionu let; faktor, který situaci zhoršil, bylo přitížení v horní části svahu. Z výše uvedeného dovozoval, že deponie ukládaného materiálu nehrály v příčinách sesuvu žádnou roli, výsypky sutí sice určitou roli hrát mohly, ale nebylo prokázáno, že by pocházely z provozní činnosti žalovaného. Poukázal na to, že předložil dostatečné důkazy k tomu, že výsypky sutě vznikly v době, kdy byl kamenolom provozován státem, od roku 2001 žalovaný žádnou sut' přes hranu kamenolomu nevysypává. Od roku 2001 žádné odvaly vytvářeny nebyly. Dále poukázal na to, že v zájmu zabránění účinkům těžby na okolí je zřízováno tzv. chráněné ložiskové území, v tomto území je pak zakázána jakákoliv stavební činnost, což v případě stavby dálnice D8 nebylo respektováno, část dálnice prochází částí chráněného ložiskového území kamenolomu Dobkovičky. Na podporu svých závěrů poukázal na závěry znaleckých posudků a odborných vyjádření, které v průběhu řízení předložil. Tito znalci dospěli k závěru, že žalovaný není za sesuv půdy odpovědný, závěr soudu I. stupně je s těmito posudky v rozporu. I kdyby však byly naplněny předpoklady jeho odpovědnosti za vzniklou škodu, byly by současně naplněny i liberační důvody, a to, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu žalovaného a dále vlastním jednáním poškozeného. Odkázal přitom na jednotlivá zjištění soudu I. stupně tak, jak byla uvedena v odůvodnění napadeného rozsudku. Jednání poškozeného vedoucí ke vzniku škody spatřoval v tom, že narušil chráněné ložiskové území, aniž by měl příslušné povolení báňského úřadu, dále nezohlednil, že staví v sesuvném území a dále porušil stavební povolení tím, že si nevyžádal stavební dozor ze strany žalovaného, ač mu to stavební povolení přímo ukládalo. Poukázal na závěry revizního znaleckého posudku, dle nichž by ke škodní události nedošlo, kdyby žalobce a) dálnici pod svahem nevybudoval nebo kdyby použil metody speciálního zakládání, jak předpokládal průzkum z roku 1996/1997, kterými žalobce a) následně (po sesuvu) zářez Z5 zajistil. Nesouhlasil dále s postupem soudu I. stupně, pokud k vypracování znaleckého posudku jmenoval ÚSMH, s ohledem na možnou podjatost tohoto

ústavu, kterou dovozoval z toho, že byl autorem předchozí Analýzy příčin vzniku daného sesuvu. Byť ÚSMH tyto své závěry revidoval, shledával žalovaný jeho závěry nadále rozporuplnými, poukázal na zjevnou nesourodost zpracovatelů. Odkaz soudu I. stupně v otázce případné podjatosti na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1593/2001 považoval za nepřiléhavý. Vyslovil dále politování nad tím, že soud I. stupně nezohlednil vysoce odborné zahraniční posudky renomovaných institucí, poukázal na to, že škodní událost má přesah i do zahraničí – je prezentována na geologických a geotechnických odborných akcích. Navrhl tedy, aby v odvolacím řízení byl proveden důkaz revizním znaleckým posudkem Technické univerzity v Hamburku, Ústavem geotechniky a staveb, případně výsledkem jeho zpracovatele, a znaleckým posudkem Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, fakulty stavební, případně vyslechl jeho zpracovatele. Žádal, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že se žaloba obou žalobců zamítá a uložil oběma žalobcům nahradit žalovanému náklady řízení.

19. Odvolací soud ve smyslu ust. § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. přezkoumal napadený rozsudek i řízení, které předcházelo jeho vydání, aniž by nařídil odvolací jednání (§ 214 odst. 2 písm. d/ o. s. ř.), a odvolání účastníků shledal částečně důvodným, neshledal však podmínky pro změnu napadeného rozsudku.
20. Předmětem žaloby jsou nároky žalobců a) a b) na náhradu škody způsobené sesuvem svahu v prostoru pod kamenolomem provozovaným žalovaným, z tohoto sesuvu žalobci vinili právě žalovaného.
21. Soud I. stupně tak postupoval správně, pokud se v první řadě zabýval příčinami tohoto sesuvu, aby mohl posoudit, zda za tento sesuv a škody vzniklé v souvislosti s ním odpovídá právě žalovaný. Vzhledem ke vzájemně si odporujícím závěrům znaleckých posudků předkládaných účastníky postupoval rovněž správně, pokud ustanovil znalecký ústav k vypracování revizního znaleckého posudku. Odvolací soud se ztotožnil s jeho závěrem o tom, že nelze na straně tohoto ústavu spatřovat důvody vedoucí k pochybnostem o jeho nepodjatosti. Pouze ze skutečnosti, že tento znalecký ústav v předchozí době již vypracoval odborné vyjádření k příčinám tohoto sesuvu na žádost Ministerstva dopravy, nelze žádné pochybnosti o podjatosti dovodit. Odvolací soud přitom vycházel z toho, že i na posouzení podjatosti znaleckého ústavu je v souladu s § 17 o. s. ř. třeba aplikovat ustanovení § 14 odst. 1 o. s. ř., důvodem k jeho vyloučení tak musí být konkrétní objektivní skutečnosti svědčící o poměru k věci, účastníkům nebo jejich zástupcům, z nichž lze dovodit pochybnost o jeho nepodjatosti. Odvolací soud v této souvislosti odkazuje na závěry *usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 9. 2009 sp. zn. 28 Cdo 146/2009*, odkazující dále na závěry rozhodnutí Ústavního soudu (*např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, č. 98, svazek 23/2001, nebo rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 29. 5. 1997, sp. zn. III. ÚS 230/96, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, č. 65, svazek 8/1997*), dle nichž subjektivní hledisko účastníků řízení je sice podnětem pro rozhodování o eventuální podjatosti, avšak rozhodování o této otázce se musí dít výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že není přípustné vycházet pouze z pochybností o poměru znalců k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, nýbrž především z rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedly. K vyloučení znalce může dojít teprve tehdy, když je evidentní, že jeho vztah k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům, dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo nebude schopen nezávisle a nestranně provést odborné posouzení. V daném případě měla být důvodem podjatosti pouze předchozí odborná analýza vypracovaná na pokyn Ministerstva dopravy, tedy skutečnost, že se daný znalecký ústav již příčinami sesuvu na základě tehdy dostupných podkladů zabýval. Z této skutečnosti však žádný osobní vztah znaleckého ústavu (jednotlivých zpracovatelů posudku) k projednávané věci či účastníkům dovodit nelze. Z obsahu spisu nevyplývají ani žádné jiné okolnosti, z nichž by pochybnosti o nestrannosti znaleckého ústavu mohly povstat. Odvolací soud neshledal důvodnými ani věcné výhrady proti jmenování právě tohoto znaleckého ústavu, zpracovatelé posudku měli odpovídající vzdělání z oboru inženýrská geologie a hydrogeologie, jejich odbornost tak odpovídala zadání znaleckého úkolu. Odvolací soud

neshledal pochybení soudu I. stupně ani v tom, že vycházel ze závěrů právě tohoto revizního znaleckého posudku včetně jeho doplňků a znaleckými posudky předloženými účastníky se dále nezabýval, když těmito posudky se zabýval právě revizní posudek ÚSMH, to byla součást jeho znaleckého úkolu, a podrobně vysvětlil, z jakého důvodu lze některé závěry těchto posudků akceptovat a které nikoliv.

22. Vzhledem k tomu, že se jednalo o vysoce odborné otázky vyžadující řadu podkladů, přičemž i posouzení toho, zda se jednalo o podklady odpovídající, dostatečné a úplné, i posouzení metody jejich zpracování, bylo otázkou vysoce odbornou, správně tak bylo toto posouzení zadáno znaleckému ústavu v rámci vypracování revizního znaleckého posudku, když věcnou správnost odborných závěrů soud nepřezkoumává (srov. např. *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. 28 Cdo 329/2010*). Odvolací soud shodně se soudem I. stupně shledal závěry tohoto posudku i ve vztahu k dalším vypracovaným posudkům logicky a přesvědčivě zdůvodněné; revizní posudek se těmito posudky podrobně zabýval, a to nejen jejich závěry, ale i podklady, z nichž vycházely, i použitými metodami a zcela konkrétně vysvětlil, z jakého důvodu lze některé závěry akceptovat a jiné nikoliv. Odvolací soud tedy neshledal pochybení soudu I. stupně, pokud se pak již nezabýval jednotlivými znaleckými posudky a vycházel pouze ze závěrů tohoto revizního posudku.
23. Odvolací soud se ztotožnil i se skutkovými zjištěními soudu I. stupně ohledně příčin sesuvu (odst. 7 až 10 odůvodnění napadeného rozsudku), kdy zásadním faktorem byly shledány nadměrné srážky, dále dálniční zářez a zatížení horní hrany sesunutého svahu odvalem, sutí a deponií kamenolomu. Dle revizního posudku by samotný provoz kamenolomu i za daných srážek sesuv nezpůsobil. Na druhou stranu ani samotný zářez dálnice by sám o sobě v daném okamžiku sesuv nezpůsobil, když z druhého doplňku posudku vyplývá, že bez odvalu a kameniva by k sesuvu došlo (až) v budoucnosti při vyšších srážkách. Vliv deponie a sutě na svahu pod ní byl označen hodnotou 0,1 – tedy menší, než vyžadují technické normy jako klíčový stupeň stability (1,25). Základní příčinou byla určena voda, zejména hladina podzemní vody, která měla na stabilitu svahu klíčový vliv, přičemž bez podzemní vody z kamenolomu a jeho okolí by k sesuvu nedošlo v daném rozsahu. Na základě výše uvedeného soud I. stupně správně uzavřel, že činnost (provoz) kamenolomu byla jednou z příčin sesuvu.
24. Soud I. stupně rovněž správně aplikoval na danou věc právní úpravu účinnou v době škodné události (sesuvu), tj. obč. zák. a horní zákon v tehdy platném znění.
25. Podle § 420a obč. zák., každý odpovídá za škodu, kterou způsobí jinému provozní činností (odst. 1).
Škoda je způsobena provozní činností, je-li způsobena
 - a) činností, která má provozní povahu, nebo věcí použitou při činnosti,
 - b) fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí,
 - c) oprávněným prováděním nebo zajištěním prací, jimiž je způsobena jinému škoda na nemovitosti nebo je mu podstatně ztíženo nebo znemožněno užívání nemovitosti (odst. 2).Odpovědnosti za škodu se ten, kdo ji způsobil, zproští, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu anebo vlastním jednáním poškozeného (odst. 3).
26. Podle § 432 obč. zák., za škodu vyvolanou povahou provozu zvláště nebezpečného odpovídá provozovatel stejně jako provozovatel dopravního prostředku.
27. Podle § 36 zákona č. 44/1988, o ochraně a využití nerostného bohatství (dále jen „horní zákon“) se za důlní škody považují škody způsobené na hmotném majetku vyhledáváním a průzkumem ložisek, pokud se provádí důlními díly, dobýváním výhradních ložisek, zřizováním, zajišťováním a likvidací důlních děl a lomů, včetně jejich zařízení, odvalovým, výsypkovým a kalovým

hospodářstvím organizací, úpravou a zušlechťováním nerostů, prováděnými v souvislosti s jejich dobýváním, jakož i škody způsobené zvláštními zásahy do zemské kůry.

Za důlní škodu odpovídá organizace, jejíž činností byla škoda způsobena s výjimkou případů uvedených v § 37 odst. 7. Odpovědnosti za důlní škodu se organizace zproští, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena okolností, jež nemá původ v činnosti uvedené v odstavci 1 (odst. 3).

28. Podle § 37 odst. 7 horního zákona, organizace neposkytne náhradu za poškození nebo zničení staveb a zařízení postavených v chráněném ložiskovém území nebo v dobývacím prostoru bez stavebního povolení, popřípadě bez dodržení podmínek stanovených ve stavebním povolení z hlediska ochrany proti možným vlivům činností uvedených v § 36.
29. Právní úprava odpovědnosti za důlní škody (§ 36 horního zákona) je nepochybně úpravou speciální vůči obecné úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností (§ 420a obč. zák.) či provozem zvláště nebezpečným (§ 432 obč. zák.), aplikace obecné právní úpravy je tak na místě pouze tehdy, pokud na danou situaci speciální úprava nedopadá nebo ji neupravuje. Žalovaný je přitom organizací, na niž dopadá horní zákon ve smyslu § 5a tohoto zákona. Pokud měla být škoda způsobena provozem žalovaného, bylo třeba se v prvé řadě zabývat otázkou, zda se jedná o důlní škodu dle § 36 horního zákona.
30. Soud I. stupně dospěl k závěru, že se v daném případě o důlní škodu nejedná s odůvodněním, že příčinou sesuvu nebyla důlní voda ve smyslu § 40 horního zákona. S tímto závěrem se odvolací soud **ztotožnil pouze zčásti**. Soud I. stupně totiž pominul, že jednou z příčin sesuvu bylo rovněž zatížení horní části svahu odvalem a deponií, tedy materiálem souvisejícím s důlní činností žalovaného uvedené v § 36 horního zákona (dobýváním výhradního ložiska, odvalovým hospodářstvím) a zatížením tohoto materiálu vodou vypouštěnou z počvy lomu. Odpovědnost žalovaného je tak na místě posoudit dle této speciální úpravy.
31. Odvolací soud se však ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, že změnu hydrogeologických poměrů coby zásadní příčinu sesuvu nelze posoudit jako škodu způsobenou důlní vodou. Odvolací soud přitom vycházel z definice důlní vody vyplývající z § 40 horního zákona. Posouzení vody jako důlní je posouzením právním, pokud tedy zpracovatelé revizního znaleckého posudku pracovali s pojmem důlní vody, necítí se odvolací soud tímto označením nikterak vázán.
32. Podle § 40 odst. 1 horního zákona jsou důlními vodami všechny podzemní, povrchové a srážkové vody, které vnikly do hlubinných nebo povrchových důlních prostorů bez ohledu na to, zda se tak stalo průsakem nebo gravitací z nadloží, podloží nebo boku nebo prostým vtékáním srážkové vody, a to až do jejich spojení s jinými stálými povrchovými nebo podzemními vodami.
33. Z výše uvedeného vyplývá, že za důlní vody je možné označit pouze vody nacházející se aktuálně v důlním prostoru, jakmile voda důlní prostor opustí a spojí se s jinými povrchovými nebo podzemními vodami, přestává mít charakter důlní vody. Odvolací soud odkazuje i na komentář (Wolters Kluwer) k § 40 horního zákona, publikovaný v ASPI k pojmu důlní vody, dle něhož je hlavním kritériem, kterým lze důlní vody charakterizovat, důlní prostor. I když není tento pojem v horním zákoně definován, jsou za něj - alespoň podle důvodové zprávy k vládnímu návrhu horního zákona (Federální shromáždění Československé socialistické republiky, V. volební období, tisk č. 49, 1987) - pokládána "všechna důlní díla a dále pak i vyrubané a zavalené nebo založené prostory v hlubinných dolech, prostory po vytěženém ložisku, v lomu apod."
34. Pokud tedy znalecký posudek ÚSMH dospěl k závěru, že k sesuvu došlo mimo jiné v důsledku změny hydrogeologických poměrů, na niž se podílel kamenolom tím, že působil jako infiltrační oblast, je zjevné, že tuto změnu nezpůsobily důlní vody (tj. vody, které se nacházely v důlním prostoru, resp. v prostoru lomu), neboť v době, kdy se důlní vody spojily s podzemními vodami, ztratily charakter důlní vody. Ke zvýšení hladiny podzemních vod tak došlo v důsledku nadměrných srážek, které pouze krátkodobě (po dobu, kdy se nacházely v důlním prostoru) měly charakter důlních vod. Odvolací soud zdůrazňuje, že jednou z příčin sesuvu byla shledána vysoká

hladina podzemních vod, nikoliv vod v důlním prostoru. Vsakování srážkové vody prostorem lomu nelze považovat za součást dobývací činnosti žalovaného, pokud se tato voda stala součástí podzemních vod (viz definice důlní vody výše), nelze za důsledky tohoto přirozeného přírodního procesu žalovaného činit objektivně odpovědným.

35. Dle názoru odvolacího soudu je tak namíste odlišit vsakování srážek coby přirozený proces, který přímo nesouvisí s důlní činností, a vypouštění vody coby aktivní nakládání s vodou v rámci důlní činnosti.
36. Z tohoto hlediska je třeba hodnotit jako důlní činnost vypouštění (důlní) vody z prostoru kamenolomu, které přispělo k zatížení svahu (koncentrovaný povrchový odtok z přilehlé části počvy lomu a odvod kanalizace do prostoru budoucího sesuvu, který se podílel na snížení stability svahu dle doplňku č. 1 k reviznímu posudku ÚSMH, odpověď na otázku 2.), když touto vodou byla dotována deponie šterkokodrti (výpověď RNDr. Stemberka, jednoho ze zpracovatelů posudku ÚSMH).
37. Pokud je vypouštění (důlních) vod součástí důlní činnosti ve smyslu § 36 odst. 1 horního zákona, není podstatné, zda žalovaný jejím vypouštěním porušil nějakou povinnost, neboť jeho odpovědnost dle § 36 horního zákona je odpovědností objektivní. Předpokladem odpovědnosti je důlní činnost, nikoliv porušení konkrétní povinnosti.
38. Porušení konkrétních právních povinností by bylo významné pouze v případě, že by škoda nemohla být posouzena jako důsledek důlní činnosti, a odpovědnost žalovaného by bylo třeba posoudit dle obecné úpravy § 420 obč. zák., tedy jako obecnou odpovědnost, předpokládající porušení právní povinnosti v příčinné souvislosti se vzniklou škodou.
39. Pokud tedy žalobce a) poukazoval na povinnost žalovaného vyplývající z § 38 horního zákona, nepovažoval to odvolací soud v dané věci za podstatné. Tímto ustanovením je navíc ukládána pouze obecná povinnost směřující k zajištění bezpečnosti provozu a předcházení havarijním stavům při provozu lomu, tyto povinnosti jsou dále podrobně upraveny prováděcími předpisy (např. vyhláškou Českého báňského úřadu č. 22/1989, o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu při hornické činnosti a při dobývání nevyhrazených nerostů v podzemí, vyhláškou Českého báňského úřadu č. 26/1989 Sb., o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu při hornické činnosti a při činnosti prováděné hornickým způsobem na povrchu, vyhláškou Českého báňského úřadu č. 52/1997 Sb., kterou se stanoví požadavky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bezpečnosti provozu při likvidaci hlavních důlních děl). Z provedeného dokazování přitom nelze dovést, že by žalovaný porušil některou z konkrétních povinností uložených těmito právními předpisy, což by bylo možno klást do souvislosti se sesuvem.
40. Stejně tak, pokud žalobci poukazovali na povinnosti žalovaného ohledně nakládání s důlní vodou - sledování množství vody a odčerpávání vody vyplývající z § 57 až 67 vyhlášky č. 26/1989 Sb., o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu při hornické činnosti a při činnosti prováděné hornickým způsobem na povrchu. Odvolací soud poukazuje na to, že se jedná o povinnosti směřující k zabezpečení provozu lomu, zejména bezpečnosti práce zde, jak vyplývá již z označení této vyhlášky. Tyto povinnosti slouží k tomu, aby voda, ať již povrchová či podzemní, neohrožovala bezpečnost práce v lomu a jeho provoz. Tyto povinnosti slouží k ochraně důlní činnosti, nikoliv k ochraně subjektů mimo důlní činnost. To vyplývá i z toho, že důlní organizace má povinnost informovat pouze případně ohrožený sousední důl nebo lom (§ 65 vyhlášky), vůči žádným jiným subjektům informační ani jinou povinnost při monitoringu hydrologických a hydrogeologických poměrů nemá. Navíc nebylo tvrzeno ani prokázáno, že by se v prostoru kamenolomu hromadila nějaká voda, kterou by bylo třeba monitorovat, případně odčerpávat dle ustanovení dané vyhlášky.

41. Povinnosti v nakládání s vodami ve vztahu navenek upravuje zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), na základě tohoto zákona může konkrétní povinnosti ukládat příslušný vodoprávní orgán. Nebylo přitom tvrzeno ani prokázáno, že by žalovaný porušoval povinnosti, které by vyplývaly z tohoto zákona nebo z nějakého konkrétního rozhodnutí vodoprávního úřadu. Ze znaleckého posudku ÚSMH ostatně vyplývá, že žádné konkrétní povinnosti nebyly žalovanému v souvislosti se stavbou dálnice vodoprávním ani báňským úřadem uloženy. Nicméně, jak již bylo výše uvedeno, porušení konkrétních právních povinností by bylo významné pouze v případě, že by škoda nemohla být posouzena jako důsledek důlní činnosti, a odpovědnost žalovaného by bylo třeba posoudit dle obecné úpravy § 420 obč. zák., tedy jako obecnou odpovědnost, předpokládající porušení právní povinnosti v příčinné souvislosti se vzniklou škodou. Jak však vyplývá z výše uvedeného, porušení konkrétní právní povinnosti žalovaného v souvislosti se vznikem škody prokázáno nebylo.
42. Odvolací soud tak shodně se soudem I. stupně dospěl k závěru, že provoz žalovaného měl podíl na vzniklé škodě, na rozdíl od soudu I. stupně však danou škodu posoudil jako důlní škodu dle § 36 horního zákona. Vycházel přitom z toho, že se na sesuvu podílelo i zatížení svahu sutěmi kamenolomu a deponií štěrkodrti, přičemž deponii štěrkodrti je třeba považovat za součást dobývacího procesu a odval za součást odvalového hospodářství ve smyslu § 36 horního zákona. Tento materiál byl dle závěrů zpracovatelů posudku, jak již bylo výše uvedeno, sycen, a tím dále zatěžován, (důlní) vodou vypouštěnou z lomu, tedy v tomto případě již aktivní (důlní) činností žalovaného. V této souvislosti však nelze rovněž přehlédnout, že na tomto zatížení se určité podílely i přímé srážky. Odvolací soud tak považuje za nepochybné, že provoz kamenolomu (důlní činnost) byl jednou z příčin sesuvu, ovšem příčinou nikoliv zásadní, jak správně uzavřel soud I. stupně.
43. Za této situace odvolací soud neshledal důvodnou námitku žalovaného, že soud I. stupně nehodnotil řádně liberační důvody vyplývající z ust. § 420a obč. zák., a stejně tak neshledal důvodnou námitku žalobce a), který požadoval aplikaci ust. § 432 obč. zák. Jak již bylo výše uvedeno, právní úprava důlní škody § 36 horního zákona je úpravou speciální vůči úpravě provedené § 420a a § 432 obč. zák., pokud je v daném případě na místě aplikace této speciální úpravy, nejsou předpoklady odpovědnosti ani liberační důvody vztahující se k obecné úpravě obč. zák. pro danou věc podstatné.
44. Pokud žalobce a) shledával zásadní podíl na vzniku sesuvu na straně provozu lomu a žalovaný naopak výlučně v nevhodné výstavbě dálnice, tyto názory neodpovídaly výsledkům znaleckého zkoumání, jak již bylo uvedeno, odvolací soud shodně se soudem I. stupně vycházel ze závěrů revizního posudku ÚSMH, jeho doplňků a výpovědí jeho zpracovatelů, z nichž tyto jednostranné závěry prezentované účastníky dovodit nelze. Pokud žalobce a) zdůrazňoval závěry znaleckého posudku znalců Bartáka a Píchy, vycházel odvolací soud z toho, že všechny posudky předložené účastníky byly předmětem přezkumu revizního posudku ÚSMH, který se ke všem těmto posudkům konkrétně věcně vyjádřil [k tomuto posudku znalce Bartáka a Píchy v doplňku č. 2 ke znaleckému posudku v odpovědi na otázku (vii) a ve výpovědi zpracovatelů při soudním jednání], přičemž odvolací soud shodně se soudem I. stupně neshledal důvod k revizi těchto závěrů. Jak již bylo výše uvedeno, soud nepřezkoumává věcnou správnost odborných závěrů, posuzuje pouze, zda dané závěry lze považovat za logické a přesvědčivé a v tomto směru nebylo možno ÚSMH nic vytknout. Pokud zpochybnili závěry posudku znalců Bartáka a Píchy s poukazem na nedostatečnou odbornost v oboru geologie a hydrogeologie, neshledal odvolací soud důvod tento závěr revidovat, když dané obory jsou nepochybně pro danou věc stěžejními. Odvolací soud neshledal důvodnou ani argumentaci žalobce a) výpovědí jednoho ze zpracovatelů revizního posudku Mašína, neboť nebyla žalobcem a) správně interpretována, žalobce a) citoval pouze část výpovědi RNDr. Mašína, aniž by zohlednil celou jeho výpověď. Dle žalobce a) uvedl, že bez vlivu deponie by k sesuvu v roce 2013 nedošlo. To je pravda, RNDr. Mašín uvedl, že pokud by nebyla deponie, nevznikl by sesuv v danou chvíli (č. l. 1725 p. v. spisu), současně však uvedl, že deponie jako taková nemá vliv velký,

větší vliv má materiál na svahu pod tím (č.l. 1720 spisu). Následně doplnil, že deponie měla rozsah 4 500 m³ a pouze část z toho (asi polovina) ujela ze svahu, ta část, co zůstala, na stabilitu vliv neměla (č. l. 1723 spisu). K jednotlivým faktorům sesuvu pak uvedl dvě zásadní – vodu a zářez, jedno bez druhého by sesuv nezpůsobilo (č. l. 1725 spisu). Výpověď tohoto zpracovatele tak nelze považovat za rozpornou se závěry soudu I. stupně o menšinovém podílu deponie na sesuvu.

45. Pokud žalobce a) dále poukazoval na to, že v době přípravy a realizace stavby dálnice žádný z odborných subjektů neuváděl, že by kamenolom měl tuto stavbu ohrožovat, a že provoz kamenolomu byl rozšířen až v době stavby, tedy v podstatě namítal, že on sám škodu nezavinil, nepovažoval odvolací soud tyto námitky za podstatné. Vycházel přitom z toho, že v případě odpovědnosti za důlní škodu dle § 36 horního zákona je liberačním důvodem skutečnost, že škoda byla způsobena okolností, jež nemá původ v důlní činnosti. Postačuje tedy, že škoda vznikla v důsledku jiné události či jednání subjektu odlišného od důlní organizace (přičemž není podstatné, zda se jednalo o jednání protiprávní). V daném případě se tak neuplatní § 441 obč. zák. o spoluzavinění poškozeného, což předpokládá na straně poškozeného porušení minimálně prevenční povinnosti dle § 415 obč. zák. Zda tedy žalobce a) postupoval při výstavbě dálnice řádně či zda na jeho straně došlo k porušení minimálně této prevenční povinnosti není z hlediska tohoto liberačního důvodu podstatné.
46. Zda žalobce a) postupoval řádně, má význam pouze z hlediska § 37 odst. 7 horního zákona, představující výjimku z objektivní odpovědnosti za důlní škodu, tím se však soud I. stupně s ohledem na odlišné právní posouzení dosud nezabýval.
47. Ve vztahu k žalobkyni b) odvolací soud shledal důvodnou její odvolací námitku ohledně absence odůvodnění ve vztahu k jejímu nároku. Žalobkyně b) důvodně namítala, že se soud I. stupně soustředil na spoluzavinění žalobce a), aniž by zohlednil, že spoluzavinění žalobce a) nelze klást k její tíži, pokud posuzoval nárok žalobců dle ust. § 420a obč. zák. Nároky žalobců nikterak neodlišil, což činí rozsudek ve vztahu k žalobkyni b) nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů.
48. Odvolací soud shledal dále důvodnou námitku všech účastníků, že soud I. stupně dostatečně nevysvětlil, jak dospěl k závěru o 10 % míře podílu žalovaného na vzniklé škodě. Soud I. stupně tento svůj závěr odůvodnil rozsahem sesutého svahu připadajícího na žalovaného v poměru k celkovému množství sesutého svahu, odkázal přitom na fotodokumentaci ve spise, aniž by specifikoval konkrétně, o jakou fotodokumentaci se jednalo a jakým způsobem dospěl k závěru o množství materiálu připadajícího na žalovaného. Není zřejmé, zda zohlednil pouze deponii šterkodrti nebo počítal i s odvalem a v jakém rozsahu. Vzhledem k množství podkladů založených ve spise přitom nelze bez dalšího upřesnění dohledat, z jaké fotodokumentace soud I. stupně vycházel, tyto jeho závěry tak odvolací soud shledal nepřezkoumatelnými. Odvolací soud přitom poukazuje na to, že úvaha soudu dle § 136 o. s. ř. může být založena jedině na dostatečném zjištění skutečností umožňujících kvantitativní posouzení srovnatelných souvislostí v daném místě a čase, jež bude ústít v logické a pečlivě odůvodněné rozhodnutí soudu. Je nutné mít na paměti, že naznačená činnost soudu nemůže být projevem libovůle, tedy nikterak nepodloženého úsudku, nýbrž se musí jednat o přezkoumatelné hodnocení daných okolností (srov. zejména *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 8. 2014, sp. zn. 22 Cdo 1160/2013*, jakož i další rozhodnutí v něm odkazovaná, či rozsudky téhož soudu *ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1211/2010, a ze dne 3. 10. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4843/2015*).
49. Pokud žalovaný naopak shledával příčiny sesuvu zcela mimo provoz kamenolomu, odporovaly tyto jeho závěry znaleckému posudku ÚSMH, které za jednu z příčin, bez nichž by sesuv v dané podobě nevznikl, označil zatížení svahu odvalem, sutí a deponií kamenolomu (deponií šterkodrti na úrovni etáže lomu, jejíž sesunutá část ležela již na odvalu, a samotný odval na svahu pod úrovní etáže lomu). Provoz lomu se tak na sesuvu částečně podílel. Odvolací soud přitom poukazuje na závěr ÚSMH ohledně vlivu přetížení v horní části svahu [zejména odpověď na otázku 1 posudku, kde byl vliv deponie a odvalu stanoven jako jeden z faktorů sesuvu, odpověď na otázku (i) doplňku č.

2 ke znaleckému posudku, dle níž k sesuvu došlo přetížením horní části svahu na hraně lomu haldou čedičové šterkodrti a deponií skřívky, odpověď na otázku 2. doplňku č. 1 posudku, dle níž se na snížení stability svahu podílel koncentrovaný povrchový odtok z přilehlé části počvy lomu a odvod kanalizace do prostoru budoucího sesuvu (do deponie šterkodrti - viz výpověď zpracovatele Stemberka), odpověď na otázku č. 3 ohledně vlivu odvalu, dle níž by i v limitním případě nejnižšího vlivu vycházel vliv suti na stabilitu nezanedbatelný, i výpovědi zpracovatelů, kteří se lišili pouze v hodnocení vlivu deponie a suti]. Na základě provedeného dokazování tak nelze dospět k závěru, že by se provoz kamenolomu na sesuvu žádným způsobem nepodílel.

50. Příčiny vzniku sesuvu byly dostatečným způsobem prokázány, přičemž jednou z příčin byl provoz kamenolomu, podřaditelný pod činnosti taxativně vymezené v § 36 horního zákona, byl tak naplněn předpoklad objektivní odpovědnosti žalovaného za důlní škodu dle tohoto ustanovení.
51. Odvolací soud však neshledal dosud podmínky pro vydání mezitímního rozsudku. Vycházel přitom z toho, že mezitímním rozsudkem je závazně rozhodnuto o základu sporu, tedy musí v něm být vyřešeny všechny sporné otázky týkající se existence a rozsahu nároku, kromě jeho výše. Pokud je v řízení uplatněn nárok na náhradu škody sestávající z několika dílčích nároků, jež mají samostatný skutkový základ, podmínkou pro vydání mezitímního rozsudku v takovém případě navíc je, aby splnění všech předpokladů odpovědnosti za škodu bylo zjištěno ve vztahu ke každému jednotlivému nároku, byť jsou uplatněny v jednom řízení; v opačném případě nelze o žalobě jako celku ani formou mezitímního rozsudku rozhodnout. Po právní moci mezitímního rozsudku nelze totiž žalobu ohledně některého z uplatněných nároků zamítnout z důvodu chybějící některé podmínky odpovědnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2007 sp. zn. 25 Cdo 2180/2005, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 12. 2018 sp. zn. 1442/2018).
52. Ke vzniku odpovědnosti za škodu v daném případě bylo třeba, aby byl prokázán vznik škody v příčinné souvislosti s provozní (důlní) činností žalovaného. Bylo tedy na žalobcích, aby prokázali, že jimi uplatněné nároky představují škodu, která jim vznikla v příčinné souvislosti s provozem žalovaného. Soud I. stupně se dosud zabýval toliko příčinou vzniku škodné události (sesuvu) a její souvislosti s provozem žalovaného, aniž by se však zabýval rovněž jednotlivými uplatněnými nároky ze strany žalobců a otázkou jejich příčinné souvislosti se škodnou událostí (provozem žalovaného). Odvolací soud přitom přisvědčuje námitce žalovaného, který opakovaně poukazyval na to, že škoda nebyla ze strany žalobce a) řádně specifikována. Žalobce a) požadoval úhradu nákladů na odstranění následků sesuvu a nezbytné sanační práce, které specifikoval odkazem na jednotlivé smlouvy o dílo, které uzavřel se svými dodavateli. Skutková tvrzení, jaké konkrétní práce a za jakou cenu byly provedeny, absentují.
53. Břemeno tvrzení lze sice splnit i odkazem na listinu, soud však takový postup nemusí akceptovat vždy, ale zkoumá ad hoc, zda jsou přiložené listiny způsobilé skutková tvrzení nahradit (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 1. 2016 sp. zn. 32 Cdo 2128/2014). Možnost vylíčení rozhodujících skutečností odkazem na listinu je pouze výjimkou z pravidla, že vylíčení rozhodných skutečností má být obsaženo v návrhu (žalobě) a jako každá výjimka musí být vykládána restriktivně. Nelze připustit, aby žalobce předložil soudu celou řadu listin a v žalobě souhrnně na tyto listiny pouze odkázal (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 6. 2012 sp. zn. 26 Cdo 2017/2011). V daném případě se jedná o věc značně složitou, posouzení jednotlivých nároků se neobejde bez odborného posouzení znalcem, je tak na místě, aby nároky žalobců byly dostatečně konkrétně specifikovány, nejen pro stanovení obvyklé ceny daných prací, ale zejména pro posouzení, zda se jedná o práce nezbytné pro odstranění škodného následku, tedy zda se jedná o škodu vzniklou v příčinné souvislosti se škodnou událostí (provozem žalovaného). Ke konkrétní specifikaci těchto nároků však soud I. stupně žalobce a) nevedl, čímž zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, přičemž v odvolacím řízení nemohla být zjednána náprava. Specifikaci nároků žalobce b) považoval odvolací soud za dostatečnou, pokud požadoval náklady na stavební a technologické práce - které dále upřesnil jako práce na sanaci podloží, železničním

spodku a železničním svršku – a náklady na dokumentaci a náklady inženýrské činnosti ve výstavbě, které dále konkrétně rozvedl na č. l. 22 až 25 spisu.

54. **Shrnutí:** Odvolací soud shledal správným postup soudu I. stupně směřující ke zjištění příčin sesuvu, neshledal pochybnosti o podjatosti znaleckého ústavu ÚSMH, který vyhotovil revizní znalecký posudek včetně doplňků, přičemž jeho závěry byly stvrzeny výpovědí jeho zpracovatelů. Nepochybil, pokud nepřihlížel k ostatním znaleckým posudkům předloženým účastníky, když tyto posudky byly vyhodnoceny výše uvedeným znaleckým ústavem. Odvolací soud se ztotožnil s jeho závěrem, že provozní (důlní) činnost žalovaného se na sesuvu (vzniku škody) podílela minoritním způsobem, přičemž žalovanému nelze klást k tíži změnu hydrogeologických poměrů, k nimž došlo vlivem nadměrných srážek vsakováním přes prostor lomu, neboť vsakování srážek, nelze považovat za nakládání s důlní vodou, nesouvisí ani s vlastní provozní činností žalovaného (důlní činností vymezenou v § 36 horního zákona). Podíl žalovaného na vzniklé škodě tak vyplývá z odvalu a deponie štěrkodrti uložené u hrany lomu a zatížení vodou vytékající z počvy lomu (nad rámec zatížení způsobeného přímými srážkami), přičemž závěr soudu I. stupně o výši podílu na vzniklé škodě v rozsahu 10 % se dosud jeví jako nepřezkoumatelný.
55. Soud I. stupně správně věc posuzoval dle právní úpravy účinné v době sesuvu, aplikace obč. zák. by byla na místě pouze podpůrně, pokud by nebylo možno aplikovat speciální právní úpravu dle horního zákona, s ohledem na skutková zjištění bylo třeba posoudit danou věc jako důlní škodu dle § 36 horního zákona.
56. Pro vydání mezitímního rozsudku nebyly naplněny předpoklady, když nejprve je třeba, aby žalobce a) přesně specifikoval škodu, která mu vznikla, tj. jaké konkrétní práce a náklady musely být vynaloženy na odstranění škodného následku, a pro rozhodnutí o základu nároku je třeba posoudit, zda jednotlivé dílčí nároky vznikly v příčinné souvislosti se škodnou událostí (důlní činností žalovaného).
57. Konkrétní podíl žalovaného na vzniklé škodě nemohl být dosud stanoven, neboť s ohledem na jiné právní posouzení je třeba se zabývat odlišnými liberačními důvody, ve vztahu k žalobci a) je třeba zvážit, zda se nejedná o výjimku z objektivní odpovědnosti dle § 37 odst. 7 horního zákona, ve vztahu k žalobkyni b) nebylo možno podíl určit s ohledem na nepřezkoumatelnost rozsudku ve vztahu k této žalobkyni.
58. Odvolací soud tedy napadený rozsudek zrušil dle § 219a odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř. a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení dle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř.
59. Na soudu I. stupně nyní bude, aby poučil žalobce a) ve smyslu § 118a odst. 1 o. s. ř. a vyzval k upřesnění skutkových tvrzení, aby přesně vymezil své nároky, uvedl konkrétní práce (např. průzkumné práce, projektová činnost, vlastní realizační práce) a náklady, které vynaložil na odstranění následků sesuvu. S ohledem na časový odstup lze předpokládat, že tyto náklady již byly vynaloženy, žalobci a) tak musí být konkrétní práce i cena, která za ně byla uhrazena, již s velkou pravděpodobností známa. Soud I. stupně dále posoudí existenci příčinné souvislosti nároků obou žalobců se škodnou událostí, zda se jedná o práce a náklady bezprostředně související se škodnou událostí a nezbytné k odstranění jejích následků. Poté se bude znovu zabývat odpovědností žalovaného za vzniklou škodu ve vztahu k oběma žalobcům dle § 36 a násl. horního zákona a možnými liberačními důvody zde uvedenými, a pokud dospěje minimálně k částečné odpovědnosti žalovaného za vzniklou škodu, bude se zabývat její výší, přičemž se neobejde bez znaleckého posudku ve smyslu § 37 odst. 5 horního zákona. Při určení podílu žalovaného na vzniklé škodě pak upřesní konkrétní podklady, z nichž vycházel a jakými úvahami se přitom řídil. V této souvislosti se vypořádá rovněž s námitkami žalovaného, že jeho provozem již žádný odval od roku 2001 nevznikl. Pokud by k posouzení této námitky nepostačovaly dosud shromážděné podklady, vyzve žalovaného postupem dle § 118a odst. 3 o. s. ř., aby k tomuto tvrzení označil důkazy.

60. Poté soud I. stupně o věci znovu rozhodne. V novém rozhodnutí rozhodne rovněž o náhradě nákladů odvolacího řízení (ust. § 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k/ o. s. ř.)

Praha 23. listopadu 2022

JUDr. Markéta Wildová v. r.
předsedkyně senátu